

บทที่ 1

บทนำ

1.1 หลักการและเหตุผล

โครงการสนับสนุนแผนการผลิตของเกษตรกร (ผกก.) เป็นโครงการที่กระทรวงเกษตรและสหกรณ์ ได้อนุมัติให้กรมส่งเสริมการเกษตรจัดทำขึ้นในปีงบประมาณ 2535 เพื่อให้สอดคล้องกับสภาพการที่เปลี่ยนแปลงไปอย่างรวดเร็ว ทั้งทางด้านเศรษฐกิจและสังคมของประเทศ ซึ่งเป็นผลมาจากความถดถอยในเรื่องการผลิตและการส่งออกของภาคการเกษตร (สำนักงานเศรษฐกิจการเกษตร, 2533) ดังนั้นจึงได้จัดทำโครงการ ผกก. เพื่อนำไปใช้ในการส่งเสริมการเกษตรกับเกษตรกร โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อกระจายรายได้ให้แก่เกษตรกรให้มากที่สุดเท่าที่จะทำได้ และการดำเนินงานโครงการสนับสนุนแผนการผลิตของเกษตรกร มีลักษณะสำคัญอยู่ 2 ประการคือ (1) เป็นระบบที่เน้นการให้โอกาสแก่เกษตรกรในการตัดสินใจเลือกการผลิตมากขึ้น โดยกรมส่งเสริมการเกษตรได้เตรียมทางเลือกที่เหมาะสมให้เกษตรกรพิจารณาไตร่ตรอง และสนับสนุนให้ตัดสินใจเลือกการผลิตตามความพร้อมในศักยภาพและความมั่นใจที่จะทำได้ กรมส่งเสริมการเกษตรได้จัดทำแผนและเสนอเป็นแผนการผลิตให้กับเกษตรกร (2) เกษตรกรเสนอแผนการผลิตของตนเอง ซึ่งเป็นความต้องการของเกษตรกรและเป็นจุดเริ่มต้นที่สำคัญที่เจ้าหน้าที่จะเข้าไปให้การสนับสนุนทั้งด้านวิชาการ ปัจจัยการผลิต รวมทั้งเสนอแนะแนวทางการใช้ทรัพยากรอย่างมีประสิทธิภาพ เพื่อให้เกษตรกรสามารถดำเนินการตามแผนการผลิตให้บังเกิดผลดี ในการประกอบอาชีพและมีความยั่งยืนต่อไป

ในการดำเนินการ กรมส่งเสริมการเกษตรจะคัดเลือกบางพื้นที่ในการดำเนินการตามโครงการ ภายในจังหวัดหนึ่ง ๆ หรืออาจจะคัดเลือกท้องที่เป็นรายอำเภอให้เป็นพื้นที่เป้าหมาย ส่วนจังหวัดหนองบัวลำภู ได้คัดเลือกอำเภอเมืองหนองบัวลำภูให้เป็นพื้นที่ดำเนินโครงการนำร่อง หรืออำเภอเน้นหนักตั้งแต่ปีงบประมาณ 2535 เป็นต้นมา (สำนักงาน

เกษตรอำเภอเมืองหนองบัวลำภู, 2535) ซึ่งการพิจารณาของจังหวัดร่วมกับอำเภอโดยยึดการกำหนดพื้นที่เป้าหมายที่เกษตรกรมีความยากจนในพื้นที่แห้งแล้งหรือสภาพดินมีปัญหาคือ 42 จังหวัด 120 อำเภอ 10,354 หมู่บ้าน และมีศักยภาพในการบริการในการทำงานของเจ้าหน้าที่ของรัฐแก่เกษตรกรได้อย่างใกล้ชิดและมีประสิทธิภาพ (กระทรวงเกษตรและสหกรณ์, 2535)

ภายใต้โครงการสนับสนุนแผนการผลิตของเกษตรกร ตามแผนพัฒนาการเกษตร อำเภอเมืองหนองบัวลำภู ได้รับการสนับสนุนจากกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ ในการจัดสรรเงินงบประมาณประจำปีงบประมาณ 2535 เป็นจำนวนเงินทั้งสิ้น 28,913,000 บาท เพื่อใช้เป็นเงินสินเชื่อระยะปานกลางและระยะยาวดอกเบี้ยต่ำ (ร้อยละ 9 ต่อปี) ผ่านระบบสินเชื่อของธนาคารเพื่อการเกษตรและสหกรณ์การเกษตร โดยเน้นเป้าหมายในการสนับสนุนคือ เกษตรกรรายย่อยและยากจน ในพื้นที่ 15 หมู่บ้าน 15 ตำบล ครอบคลุมพื้นที่อำเภอเมืองหนองบัวลำภู จังหวัดหนองบัวลำภู ซึ่งมีพื้นที่ถือครองทั้งหมด 2,257 ตารางกิโลเมตร (1,410,625 ไร่) และมีประสิทธิภาพในการผลิตทางการเกษตรอยู่ในระดับต่ำ ทั้งนี้เป็นเพราะพื้นที่ส่วนใหญ่ (ร้อยละ 70) เป็นพื้นที่ราบลุ่มกับที่ดอนอาศัยน้ำฝน และเป็นพื้นที่ลุ่มดินสลับกับลอนลึกหรือภูเขาและบางส่วนของพื้นที่เป็นภูเขา (ร้อยละ 30) ในที่ต่าง ๆ กันมีโครงสร้างของชุดดินปะปนกันไปมากกว่า 10 ชุดดิน ทำให้ศักยภาพในการผลิตด้านการเกษตรมีความแตกต่างและหลากหลายกิจกรรมการผลิต โครงการสนับสนุนแผนการผลิตของเกษตรกร โดยหลักการที่จะพยายามปรับสถานะของเจ้าหน้าที่จากการเป็นผู้คอยให้บริการแนะนำส่งเสริม เปลี่ยนแปลงไปเป็นผู้นำเสนอทางเลือกให้เกษตรกร เพื่อจุดมุ่งหวังที่จะให้เกษตรกรสามารถวางแผนการผลิตและนำไปปฏิบัติให้เกิดผลอย่างจริงจัง

เกษตรกรที่สมัครเข้าร่วมโครงการสนับสนุนแผนการผลิต ในจังหวัดหนองบัวลำภู มีจำนวน 703 ครอบครัว และได้รับการสนับสนุนเงินสินเชื่อตามโครงการจำนวน 388 ครอบครัว โดยเกษตรกรผู้เข้าร่วมโครงการจะต้องกระทำภารกิจอย่างสมบูรณ์ภายใต้โครงการ ได้แก่ การรับรู้ข้อมูล ทางเลือกการเกษตร การให้ข้อมูลกับเจ้าหน้าที่ และที่สำคัญจะต้องจัดทำแผนการผลิตของตนเอง เพื่อนำเสนอขอการสนับสนุนจากหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง เช่น การขอสนับสนุนสินเชื่อจากธนาคารเพื่อการเกษตรและสหกรณ์การเกษตร และ/หรือการประสานงานต่างๆ จากการดำเนินการทำให้พบกับปัญหาอุปสรรคต่าง ๆ ดังนี้

สำนักงานเกษตรอำเภอหนองบัวลำภู (2535) ได้สรุปผลการสัมมนาเชิงปฏิบัติการ
โครงการสนับสนุนแผนการผลิตของเกษตรกร ถึงปัญหาและสาเหตุในการปฏิบัติงานดังนี้

ปัญหาที่ 1 ขาดสื่อในการประชาสัมพันธ์

สาเหตุ - เจ้าหน้าที่ไม่จัดทำสื่อในการประชาสัมพันธ์

ปัญหาที่ 2 แผนการผลิตของเกษตรกรไม่ตรงกับทางเลือกทางการเกษตร

สาเหตุ - ไม่มีการนำเสนอทางเลือกแก่เกษตรกรเพื่อร่วมพิจารณา
- เจ้าหน้าที่ชี้แนะให้เกษตรกรทำแผนการผลิตด้วยการขาดข้อมูลพื้นฐาน
- เจ้าหน้าที่ไม่ส่งแผนการผลิตของเกษตรกรให้หน่วยงานที่เกี่ยวข้อง
พิจารณาก่อนนำเข้าประชุมคณะกรรมการระดับอำเภอ

ปัญหาที่ 3 การพิจารณาต้นทุนการผลิตของเกษตรกรไม่เหมาะสมกับกิจกรรมที่จัดทำ
ในแผนการผลิต

สาเหตุ - ทางเลือกทางการเกษตรไม่ชัดเจนทำให้เกษตรกรไม่สามารถแยกแยะ
รายละเอียดได้อย่างแน่ชัด

ปัญหาที่ 4 การให้สินเชื่อไม่เหมาะสมกับแผนฟื้นฟูการเกษตร

สาเหตุ - การวิเคราะห์ข้อเสนอแผนการผลิตของเกษตรกรมีน้อย
- เกษตรกรให้ข้อมูลกับเจ้าหน้าที่ไม่ตรงตามความเป็นจริง

ปัญหาที่ 5 เกษตรกรจัดทำและเสนอแผนการผลิตคล้ายตามคนอื่น

สาเหตุ - ความไม่แน่ใจในการตัดสินใจของตัวเกษตรกร หรืออาจเป็นเพราะ
ความมีศักยภาพที่คล้ายคลึงกัน

ปัญหาที่ 6 เกษตรกรนำเงินไปซื้อวัสดุการเกษตรไม่ได้มาตรฐาน

สาเหตุ - เจ้าหน้าที่ไม่สามารถควบคุมการซื้อวัสดุการเกษตรได้
- ไม่มีตลาดที่ได้มาตรฐานให้เกษตรกรซื้อวัสดุการเกษตร

ปัญหาที่ 7 เกษตรกรใช้เงินกู้ผิดวัตถุประสงค์

สาเหตุ - เกษตรกรมีความจำเป็นที่จะต้องใช้เงินสินเชื่อไปในวัตถุประสงค์อื่น
- การติดตามตรวจสอบการใช้เงินกู้ของเจ้าหน้าที่ยังไม่สามารถกระทำ
ได้อย่างเหมาะสม

ปัญหาที่ 8 เจ้าหน้าที่ไม่เข้าใจโครงการและไม่ประสานงานกัน

- สาเหตุ
- ขาดการประชุมร่วมกันระหว่างเจ้าหน้าที่ผู้ปฏิบัติงานทั้งระดับตำบล, อำเภอ
 - ขี้แงโครงการให้เจ้าหน้าที่ผู้ปฏิบัติงานระดับอำเภอลำช้า
 - ระยะเวลาในการปฏิบัติงานกระชั้นชิดและเร่งด่วน

ปัญหาที่ 9 การประสานงานของเจ้าหน้าที่น้อย

- สาเหตุ
- บางหน่วยงานมีอัตรากำลังเจ้าหน้าที่น้อย และมีงานประจำที่จะต้องกระทำอยู่มาก
 - บางหน่วยงานไม่เห็นความสำคัญของโครงการ

จากปัญหาดังกล่าวทำให้ทราบว่า โครงการสนับสนุนแผนการผลิตของเกษตรกร ยังไม่บรรลุเป้าหมายตามที่กำหนดไว้ในโครงการ ทั้งนี้เนื่องจากสาเหตุและปัญหาทั้งจากเจ้าหน้าที่ของรัฐ โดยเฉพาะบุคคลเป้าหมายของโครงการคือเกษตรกร ซึ่งมีส่วนในการดำเนินโครงการให้เป็นไปตามวัตถุประสงค์ให้ได้ดียิ่งขึ้น และเพื่อให้โครงการ ผกค. บรรลุวัตถุประสงค์ โดยการศึกษาถึง (1) การดำเนินงานของเกษตรกรที่ได้กระทำจริงภายใต้โครงการสนับสนุนแผนการผลิตของเกษตรกร (2) การรวบรวมข้อมูลพื้นฐานบางประการของเกษตรกร และ (3) ศึกษาความคิดเห็นของเกษตรกรที่มีต่อทางเลือก การเกษตร การประจักษ์แผนโครงการ การจัดทำแผนการผลิตของเกษตรกร และความคิดเห็นของเกษตรกรที่มีต่อการสนับสนุนสินเชื่อการเกษตร จากธนาคารเพื่อการเกษตร และสหกรณ์การเกษตร ซึ่งผลของการศึกษาดังกล่าวคาดว่าจะสามารถประยุกต์ใช้ เป็นแนวทางในการพัฒนาโครงการให้สามารถดำเนินงานบรรลุตามวัตถุประสงค์ในการสนับสนุนแผนการผลิตของเกษตรกร เพื่อเพิ่มประสิทธิภาพในการผลิตของเกษตรกรให้มีความยั่งยืนต่อไป ดังนั้นการศึกษาเรื่องนี้จึงน่าสนใจยิ่ง

1.2 วัตถุประสงค์ของการวิจัย

เพื่อศึกษา

1. สภาพพื้นฐานบางประการทางเศรษฐกิจ และสังคมของเกษตรกรที่เข้าร่วมโครงการการสนับสนุนแผนการผลิตของเกษตรกร

2. การดำเนินงานของเกษตรกรในโครงการสนับสนุนแผนการผลิตของเกษตรกร
3. ความคิดเห็นของเกษตรกรที่เข้าร่วมโครงการสนับสนุนแผนการผลิตของเกษตรกร
4. เปรียบเทียบความคิดเห็นของเกษตรกรในการกิจตามโครงการ กับความแตกต่างในแต่ละลักษณะพื้นฐานบางประการทางเศรษฐกิจและสังคม
5. ข้อเสนอแนะจากเกษตรกรผู้เข้าร่วมโครงการ

1.3 สมมติฐานในการวิจัย

การวิจัยเรื่องนี้มีสมมติฐานว่าเกษตรกรที่มีอายุ ระดับการศึกษา การได้รับสนับสนุนสินเชื่อจากธนาคารเพื่อการเกษตรและสหกรณ์การเกษตร (ธกส.) พื้นที่ถือครองทางการเกษตรและรายได้จากการเกษตรที่แตกต่างกัน มีความคิดเห็นแตกต่างกันในแต่ละประเด็น คือ

- การประชาสัมพันธ์โครงการ ธกส.
- ทางเลือกการเกษตรตามโครงการสนับสนุนแผนการผลิตของเกษตรกร
- การจัดหาแผนการผลิตของเกษตรกร และ
- การสนับสนุนสินเชื่อแก่เกษตรกร

1.4 ขอบเขตและข้อจำกัดของการวิจัย

1. **ขอบเขตของการวิจัย** ในการวิจัยเรื่องนี้ผู้ทำการวิจัยได้กำหนดขอบเขตของการวิจัยเป็น 2 ประเด็นหลักคือ

1.1 **สถานที่ทำการวิจัย** ผู้วิจัยได้กำหนดเฉพาะเขตพื้นที่อำเภอเมืองหนองบัวลำภู จังหวัดหนองบัวลำภู ซึ่งเป็นเขตนาร่องมีประชากรในการศึกษาจำนวน 703 ครอบครัว (ครอบครัวเกษตรกรในขั้นที่หนึ่งหมด 2,412 ครอบครัว คิดเป็นร้อยละ 29.15 ของจำนวนครัวเรือนทั้งหมด) จากจำนวนหมู่บ้าน 15 หมู่บ้าน (จำนวนหมู่บ้านทั้งหมดของอำเภอ 155 หมู่บ้าน คิดเป็นร้อยละ 9.68 ของหมู่บ้านทั้งอำเภอ) และจำนวน 15 ตำบล ภายในอำเภอเมืองหนองบัวลำภู

1.2 เนื้อหาของการวิจัย การวิจัยเรื่องนี้ได้กำหนดขอบเขตออกเป็น 3 ตอน โดยอาศัยตัวแปรตามวัตถุประสงค์ของการวิจัย เพื่อให้จะได้ข้อมูลนำมาตอบวัตถุประสงค์และสมมติฐานต่อไป

(1) สภาวะพื้นฐานมางประการทางเศรษฐกิจและสังคมของเกษตรกรผู้เข้าร่วมกิจกรรมตามโครงการสนับสนุนแผนการผลิตของเกษตรกรประกอบด้วย

- เพศ
- อายุ
- ระดับการศึกษา
- จำนวนสมาชิกในครัวเรือน
- จำนวนแรงงานในครัวเรือน
- การเป็นสมาชิกกลุ่มของสมาชิกในครัวเรือน
- อาชีพหลัก
- แหล่งความรู้ทางการเกษตรที่เกษตรกรได้รับ
- พื้นที่ถือครองทำการเกษตร
- สภาพการถือครองที่ดิน
- การเลี้ยงสัตว์
- การเลี้ยงปลา
- เครื่องทุ่นแรง/ เครื่องจักรกลที่ใช้ในการเกษตร
- รายได้จากการเกษตร
- แหล่งเงินทุนที่ใช้ในการผลิต
- เอกสารสิทธิ์ในที่ดินทำกินของตัวเอง
- ความอุดมสมบูรณ์ของดิน
- สภาพปัญหาของดิน
- แหล่งน้ำที่ใช้ในการเกษตร
- การประสบปัญหาขาดแคลนน้ำ

(2) การกิจที่เกษตรกรจะต้องกระทำตามโครงการ ผกก. ประกอบด้วย

- แหล่งข่าวสารที่ได้รับทราบโครงการ

- วิธีการได้รับข่าวสารโครงการจากเจ้าหน้าที่
- การจัดเจ้าหน้าที่ประชาสัมพันธ์โครงการ
- ความเพียงพอที่เจ้าหน้าที่ทำการประชาสัมพันธ์
- การประชาสัมพันธ์เพิ่มเติมของเกษตรกร
- เจ้าหน้าที่ที่ชี้แนะเสนอทางเลือกทางการเกษตรให้แก่เกษตรกร
- ระดับความเข้าใจของเกษตรกรจากการถ่ายทอดความรู้จากเจ้าหน้าที่
- ความเหมาะสมของจำนวนข้อมูลที่เกษตรกรจะต้องกรอกในแบบ
กส. 2
- ความเพียงพอของระยะทาง 7 วัน ที่เกษตรกรต้องไปตัดสินใจ
เลือกทางเลือกทางการเกษตร
- ความเพียงพอของทางเลือกทางการเกษตร
- ความสอดคล้องของทางเลือกกับแนวทางการปฏิบัติของเกษตรกร
- บุคคลที่เกษตรกรปรึกษาเมื่อจำเป็นต้องตัดสินใจเลือกทางเลือก
- การปรับเปลี่ยนทางเลือกของเกษตรกร
- จำนวนทางเลือกที่เกษตรกรตัดสินใจเลือก
- กาดำเนินการจัดทำแผนการผลิตด้วยตัวเอง
- แหล่งที่ได้รับการชี้แนะในการจัดทำแผน
- การเปลี่ยนแปลงรายได้หลังจากการเข้าร่วมโครงการ
- ความพึงพอใจในการปฏิบัติตามแผนการผลิต
- ความสามารถในการปฏิบัติตามแผนการผลิต
- ความต่อเนื่องการดำเนินงานตามโครงการ
- ความต้องการเข้าร่วมโครงการในอนาคต
- การได้รับการสนับสนุนจากเจ้าหน้าที่
- แหล่งจำหน่ายผลผลิตตามโครงการ
- การเสนอขอสินเชื่อ
- วงเงินกู้ที่เสนอขอ

- วงเงินกู้ที่ได้รับอนุมัติ
- ลักษณะการจ่ายเงินกู้สนับสนุนการผลิต
- การจ่ายเงินกู้ได้ทันต่อฤดูกาลผลิต
- ความสามารถที่จะคืนเงินกู้ได้ของเกษตรกร
- แหล่งการจัดหาปัจจัยการผลิต
- ระดับราคาของปัจจัยการผลิตเมื่อเทียบกับท้องตลาดทั่วไป
- การติดตามนิเทศงานการใช้เงินกู้
- ความคิดเห็นต่อเจ้าหน้าที่ที่ควรหาหน้าที่ติดตามหนี้สิน

(3) ความคิดเห็นของเกษตรกรผู้เข้าร่วมโครงการ ผกก. ที่มีต่อการดำเนินงานของโครงการ ประกอบด้วย 4 กิจกรรมย่อยคือ

ก. ความคิดเห็นต่อการประชาสัมพันธ์โครงการ ผกก.

- ความเหมาะสมของเจ้าหน้าที่ผู้ประชาสัมพันธ์
- วิธีการที่เจ้าหน้าที่ใช้ในการประชาสัมพันธ์
- จำนวนครั้งที่เจ้าหน้าที่มีการประชาสัมพันธ์
- จำนวนครั้งที่เจ้าหน้าที่นำเสนอทางเลือก
- การประชาสัมพันธ์เพิ่มเติมของเกษตรกร
- ความเหมาะสมของข้อมูลตามแบบ กส. 2

ข. ความคิดเห็นต่อทางเลือกทางการเกษตร กับลักษณะต่าง ๆ คือ

- จำนวนทางเลือกที่ทางราชการเสนอให้
- การนำเสนอทางเลือกของเจ้าหน้าที่
- ระยะเวลาที่ให้ท่านตัดสินใจเลือกทางเลือกทางการเกษตร
- การตัดสินใจเลือกทางเลือกทางการเกษตร

ค. ความคิดเห็นที่มีต่อแผนการผลิตของเกษตรกรในการดำเนินงาน ต่อกิจกรรมต่าง ๆ คือ

- วัตถุประสงค์ของโครงการที่ให้เกษตรกรจัดทำแผนการผลิต
- การจัดทำแผนการผลิตด้วยตัวเอง
- การได้รับการสนับสนุนจากเจ้าหน้าที่ในการจัดทำแผนการผลิต

- การได้รับความช่วยเหลือการวิเคราะห์ในการวางแผนการผลิต
 - เจ้าหน้าที่ผู้ติดตามนิเทศงาน
- ง. ความคิดเห็นต่อการสนับสนุนสินเชื่อจาก ธ.ก.ส. ในเรื่องต่าง ๆ คือ
- วงเงินกู้ที่ได้รับการสนับสนุน
 - อัตราดอกเบี้ยเงินกู้
 - ระยะเวลาการส่งคืนเงินกู้
 - ขั้นตอนการขอและระยะเวลาการอนุมัติเงินกู้
 - วิธีการจ่ายเงินกู้แก่เกษตรกร
 - การจ่ายเงินกู้ได้ทันกับฤดูกาลผลิต
 - การสนับสนุนปัจจัยอื่น ๆ แทนการจ่ายเงินกู้
 - การติดตามนิเทศการใช้เงินกู้

1.5 คำนิยามศัพท์

เกษตรกร หมายถึง ผู้ที่ประกอบอาชีพเกษตรกรรมและเกษตรกรที่เข้าร่วมกระทำกิจกรรมในโครงการสนับสนุนแผนการผลิตของเกษตรกร ซึ่งมีภูมิลำเนาอยู่ในพื้นที่นำร่องตามโครงการ ฯ ในเขตจังหวัดหนองบัวลำภู

โครงการสนับสนุนแผนการผลิตของเกษตรกร (พกก.) หมายถึง โครงการที่มีลักษณะการดำเนินงานหรือส่งเสริมให้เกษตรกรได้มีการจัดทำแผนการผลิตทางการเกษตรเป็นของตนเองซึ่งกรมส่งเสริมการเกษตรเป็นผู้ดำเนินการร่วมกับหน่วยงานต่าง ๆ

ทางเลือก หมายถึง แนวทางที่ทางราชการได้พิจารณาจัดทำขึ้น โดยอาศัยความเหมาะสมหลาย ๆ ด้านมาประมวลเพื่อให้เกิดความเหมาะสมกับสภาพพื้นที่ แล้วนำเสนอให้เกษตรกรใช้ประกอบการตัดสินใจในการวางแผนการผลิต

แผนการผลิต หมายถึง แผนที่เกษตรกรตามโครงการ พกก. ได้จัดทำขึ้นโดยอาศัยทางเลือกหรือแนวคิดของตนเองโดยอ้างหลักวิชาการที่เจ้าหน้าที่เป็นผู้ให้คำปรึกษา เพื่อจะจัดทำแผนการดำเนินงานตามทางเลือกว่าจะทำอะไร ทำอย่างไร ใครเป็นคนกระทำ ในระยะเวลาใด ใช้วัสดุอะไร และงบประมาณเท่าใด

พืชเศรษฐกิจ หมายถึง พืชที่เกษตรกรดำเนินการผลิตเป็นพืชหลักหรือพืชที่ทำให้เกิดรายได้สูงสุดในการผลิตแต่ละปีการเพาะปลูก

การประชาสัมพันธ์โครงการ หมายถึง ทฤษฎีและเทคนิคที่นำมาใช้รับความสัมพันธ์ของบุคคลหรือองค์กร โดยที่เจ้าหน้าที่ทำการเผยแพร่ข่าวสารโครงการ ผกก. ไปสู่เกษตรกรในพื้นที่นำร่องตามโครงการสนับสนุนแผนการผลิตของเกษตรกร ตามรูปแบบและวิธีการของแต่ละบุคคล

สินเชื่อ หมายถึง เงินทุนที่ให้เกษตรกรได้รับการสนับสนุนจาก ธ.ก.ส. ตามแผนการผลิตที่เกษตรกรเสนอขอในโครงการ ผกก. ที่มีหลักเกณฑ์และข้อตกลงตามลักษณะในโครงการ ผกก. เท่านั้น

เจ้าหน้าที่ หมายถึง ผู้มีหน้าที่จะต้องปฏิบัติงานตามโครงการ ผกก. ในจังหวัดหนองบัวลำภูได้แก่ เจ้าหน้าที่งานการเกษตร(เกษตรตำบล) เจ้าหน้าที่ประมง เจ้าหน้าที่ปศุสัตว์ เจ้าหน้าที่ป่าไม้ เจ้าหน้าที่งานสินเชื่อ ธ.ก.ส. เป็นต้น

ความคิดเห็น หมายถึง การแสดงออกหรือการยอมรับความจริงในเรื่องใดเรื่องหนึ่ง ที่เกษตรกรมีต่อกิจกรรมต่าง ๆ ตามโครงการ ผกก. เท่านั้น

แบบ กส.1 - 6 หมายถึง แบบฟอร์มที่กรมส่งเสริมการเกษตรได้จัดทำขึ้น เพื่ออำนวยความสะดวกในการปฏิบัติงาน การรายงานตามโครงการ ผกก. ทั้งที่เจ้าหน้าที่และเกษตรกรจะต้องนำมาใช้

กิจกรรม หมายถึง การปฏิบัติอย่างใดอย่างหนึ่ง ซึ่งเป็นกิจกรรมที่เกษตรกรได้กระทำเนื่องจากผลของโครงการ ผกก. อาจจะกระทำลักษณะเป็นกลุ่มหรือเป็นรายบุคคลก็ได้

ภารกิจ หมายถึง สิ่งที่จะต้องกระทำเมื่อได้เข้าร่วมโครงการสนับสนุนแผนการผลิตของเกษตรกร ซึ่งอาจจะกระทำเพียงคนเดียว ร่วมกับหมู่คณะหรือกับเจ้าหน้าที่ เช่น การจัดทำแผนการผลิตการเกษตรตามแบบ กส.3 เป็นต้น

สภาวะทางเศรษฐกิจและสังคม หมายถึง สภาวะในลักษณะของตนเองที่บ่งบอกถึงฐานะหรือเกียรติภูมิของบุคคลหรือของกลุ่มในชุมชน ได้แก่ฐานะทางการเงิน ฐานะสังคมและอื่น ๆ

พื้นที่การเกษตร หมายถึง พื้นที่ของเกษตรกรที่ใช้ในการประกอบกิจกรรมการเกษตร ได้แก่ พื้นที่การปลูกพืช เลี้ยงสัตว์ ประมง และป่าไม้ ที่เข้าร่วมโครงการ ผกก. ไม่ว่าจะเป็นพื้นที่เช่าหรือพื้นที่ของตัวเอง

พื้นที่นำร่อง หมายถึง หมู่บ้านที่ถูกกำหนดให้เป็นหมู่บ้านที่ดำเนินการตามโครงการสนับสนุนแผนการผลิตของเกษตรกรก่อนหมู่บ้านอื่น ๆ ซึ่งกำหนดในปี 2535 เป็นครั้งแรก จังหวัดหนองบัวลำภูกำหนดพื้นที่ดำเนินการ คือ ที่อำเภอเมืองหนองบัวลำภู

อาชีพหลัก หมายถึง อาชีพที่เกษตรกรปฏิบัติอยู่เป็นประจำ และมีรายได้หรือผลผลิตเพื่อนำมาใช้ในชีวิตประจำวันมากที่สุด

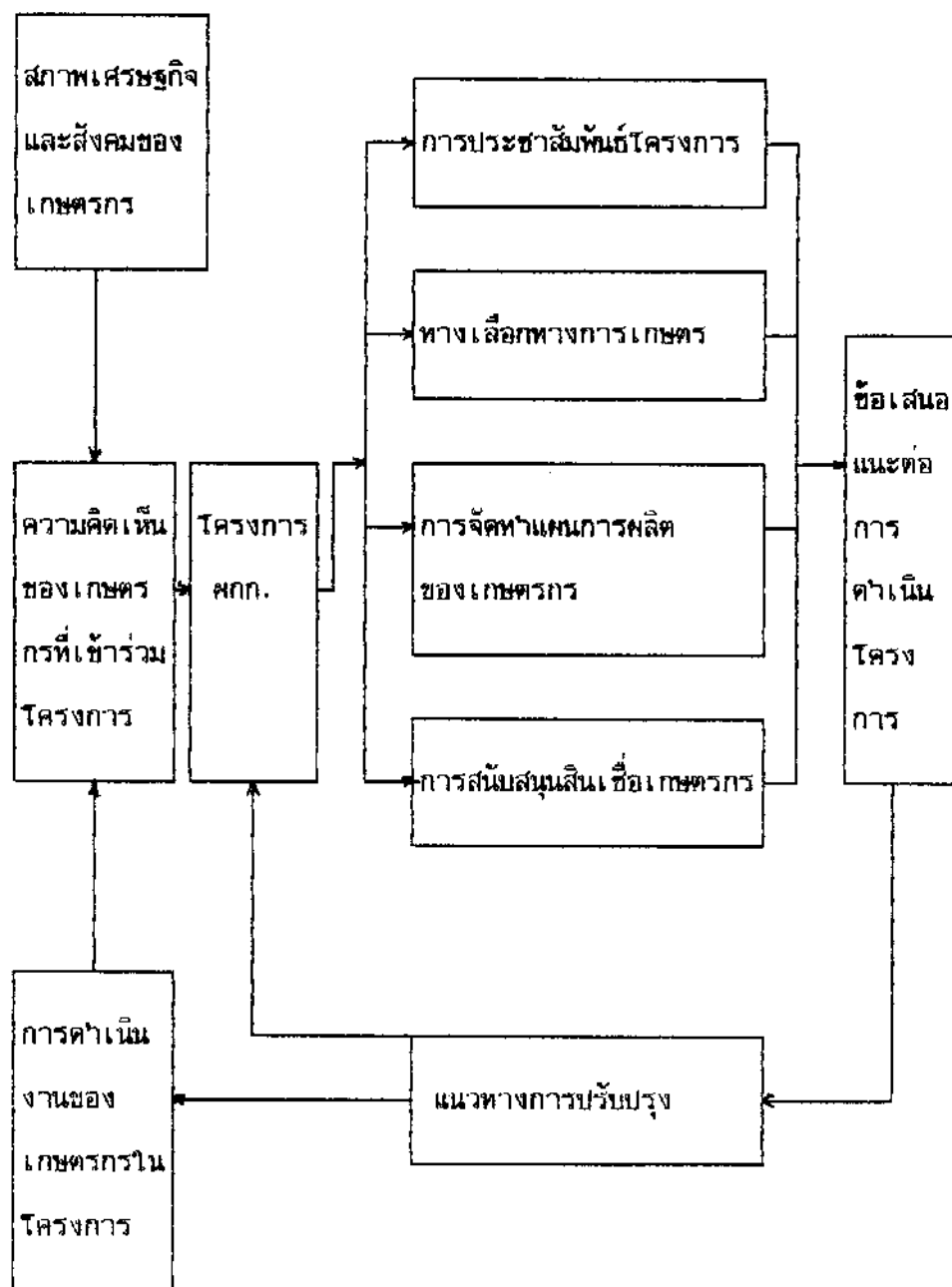
การดำเนินงาน หมายถึง การที่บุคคลที่เกี่ยวข้องภายใต้โครงการ หจก. ได้กระทำหรือถูกกระทำ รวมถึงการแสดงออกถึงการกระทำในการดำเนินงานภายใต้โครงการ

1.6 กรอบแนวความคิดในการวิจัย (Conceptual Framework)

ผู้ทำการวิจัยจะได้นำเสนอถึงความคิดเห็นของเกษตรกรที่เข้าร่วมโครงการสนับสนุนแผนการผลิตของเกษตรกร ในเขตพื้นที่นำร่องของจังหวัดหนองบัวลำภู ที่ได้ดำเนินการตามนโยบายของกรมส่งเสริมการเกษตร โดยจะยึดแนวนโยบายนี้เป็นหลักในการส่งเสริมการเกษตร เพื่อพัฒนาอาชีพ รายได้และฐานะของเกษตรกรให้ดีขึ้น ซึ่งเกษตรกรได้เข้าร่วมโครงการดังกล่าวนับว่าเป็นลักษณะการดำเนินงานใหม่

เกษตรกรจะมีความคิดเห็นในด้านต่าง ๆ ต่อโครงการดังนี้คือ ความคิดเห็นต่อการประชาสัมพันธ์โครงการทางเลือกทางการเกษตร การจัดทำแผนการผลิตของเกษตรกร และการสนับสนุนสินเชื่อแก่เกษตรกรที่เสนอขอ ซึ่งปัจจัยต่าง ๆ เหล่านี้ล้วนแล้วแต่เป็นตัวบ่งชี้ถึงความคิดเห็นและ/หรือทัศนคติ ต่อโครงการสนับสนุนแผนการผลิตของเกษตรกร โดยที่ทางราชการเป็นผู้กระตุ้นและสนับสนุนปัจจัยต่าง ๆ เช่นการให้ความรู้ การสนับสนุนปัจจัยการผลิต เพื่อให้เกษตรกรได้นำไปปฏิบัติตามกระบวนการของโครงการ เพื่อก่อให้เกิดผลผลิตตามมา ซึ่งจะมีผลกระทบต่อความคิดเห็นของเกษตรกรผู้เข้าร่วมโครงการตามลักษณะของกิจกรรมนั้น ๆ

กรอบแนวความคิด

1.7 ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

ในการวิจัยครั้งนี้ ทำให้ทราบแนวทางในการปรับปรุงแก้ไขการดำเนินงานตามโครงการฯ ให้มีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น และสามารถทราบภารกิจของเกษตรกรที่ได้ดำเนินการตามโครงการฯ ว่ามีประสิทธิภาพ และสามารถบรรลุวัตถุประสงค์โครงการได้มากน้อยเพียงใด